

УДК 378.147=111

О. Б. Бігич

## НАБУТТЯ СТУДЕНТАМИ ЗНАНЬ ПРО ЕЛЕКТРОННІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

*У статті розглядаються потенційні шляхи підготовки студентів до використання електронних засобів навчання іноземних мов.*

**Ключові слова:** студенти, іноземні мови, електронні засоби навчання.

*В статье рассматриваются потенциальные пути подготовки студентов к использованию электронных средств обучения иностранным языкам.*

**Ключевые слова:** студенты, иностранные языки, электронные средства обучения.

*The article focuses on the potential ways of the students' training for using FL e-teaching aids.*

**Key words:** students, foreign languages, e-teaching aids.

Інформаційно-комунікаційна компетентність стала на сьогодні обов'язковим складником професійної компетентності практично кожного фахівця. ІКК складають декларативні й процедурні знання, навички й уміння, а також здібності застосування інформаційно-комунікаційних технологій у різних сферах життєдіяльності людини. Так, поширення інформаційно-комунікаційних технологій у сфері вищої освіти вимагає від сучасного студента обов'язкового володіння електронними засобами навчання. Пропоную такі шляхи набуття студентами, зокрема майбутніми вчителями / викладачами інозем-

них мов, знань про електронні засоби навчання іноземних мов: передусім у курсі методики викладання іноземної мови і професійно орієнтованих курсах за вибором та в курсі мовних дисциплін.

1. *Електронні засоби навчання іноземних мов у методичній підготовці студентів.* При невеликій кількості годин, відведених на курс методики викладання іноземної мови, обираю такі способи набуття студентами знань про електронні засоби навчання іноземних мов. Передусім знайомлю студентів з електронними засобами навчання на лекції з методики «Засоби навчання іноземної мови», протягом якої студенти набувають знань про різні види засобів навчання, зокрема й електронні.

Набути знань про електронні засоби навчання іноземних мов студенти можуть також у професійно орієнтованих курсах за вибором. Уже понад 10 років викладаю курс за вибором «Методика навчання англійської мови в початковій школі»<sup>1</sup> старшокурсникам факультету германської філології відділення англійської мови Київського національного лінгвістичного університету. Засобом навчання слугує мультимедійний навчальний посібник «Урок англійської мови в початковій школі» [2], апробований протягом 2007–2011 навчальних років паралельно з його друкованим аналогом [4]. Працюючи з електронним посібником, студенти набувають різних знань про електронні засоби навчання, зокрема процедурних знань про засоби навігації (багаторівневий зміст, предметний покажчик, повнотекстовий пошук), електронні тести тощо.

Обидва варіанти набуття студентами знань про електронні засоби навчання іноземних мов крім переваг мають і недоліки. Так, у другому випадку студенти позбавлені можливості відвідувати інші (не менш вагомий професійно й цікаві тематично) курси за вибором. Однак в обох випадках актуалізується питання про професійну компетентність викладачів: вочевидь вони мають володіти інтегрованими знаннями як іноземної мови, так і освітніх інформаційно-комуніка-

1. Детальніше про курс за вибором див. <http://bigich.knlu.kiev.ua/Kurszavuborom.htm>

ційних технологій.

У Київському національному лінгвістичному університеті активно практикуються представлення та динамічне оновлення освітніх ресурсів викладачів різних навчальних дисциплін, зокрема їхніх веб-сторінок і веб-сайтів. Розробляючи веб-сторінку до авторського курсу за вибором, основну мету я вбачала передусім в наданні студентам професійно значущої для них інформації. Саме тому титульна сторінка курсу відкривається гіперпосиланням у вигляді звернення до студентів «Майбутньому вчителю іноземної мови початкової школи».

Студенти мають можливість ознайомитися з розподілом навчального часу за темами і видами занять; темами, кожна з яких представлена лекцією в таблиці(ях) і планом практичного заняття; літературою, яка включає основні й додаткові джерела, підручники англійської мови, дисертаційні дослідження, зарубіжні методичні посібники тощо. Також студенти можуть ознайомитись з мультимедійною презентацією фрагмента уроку, як ілюстрацією виконаного їхніми попередниками завдання для підсумкового контролю. Відтак вся інформація про професійно орієнтований курс за вибором, є відкритою для студентів і регулярно оновлюваною.

При розробці веб-сторінки мені не вдалося обмежитися лише інформацією про курс за вибором. У ході обговорення зі студентами (як користувачами) змісту веб-сторінки вони порадили доповнити її інформацією про автора курсу. П'ятикурсники, які відвідували курс за вибором, для дипломних робіт обирали теми, пов'язані з проблематикою навчально-виховного процесу з англійської мови в початковій школі. Відтак виникла необхідність доповнити представлену у вигляді веб-сторінки «Курсова робота» науково-дослідну роботу студента веб-сторінкою «Дипломна робота». Пропоновані для дослідження теми дипломних робіт супроводжують посилання на електронні ресурси, в яких я викладаю авторське бачення різних аспектів проблеми формування англомовної комунікативної компетентності у молодших школярів. Відтак веб-сторінка трансформувалась у навчальний веб-сайт для майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи.

*2. Електронні засоби навчання іноземних мов у мовній підготовці студентів.* Студенти мають можливість набути знань про електронні засоби навчання мовних аспектів і видів іншомовної мовленнєвої ді-

льності в курсі практики усного та писемного мовлення за умови, що викладач іноземної мови активно використовує електронні засоби навчання на аудиторних заняттях, а також залучає їх до самостійної позааудиторної роботи студентів.

Протягом 2001-2011 роках в Україні захищено низку дисертацій зі спеціальності «Теорія і методика навчання: іноземні мови», автори яких залучали електронні засоби, зокрема укладені й розроблені особисто ними, для навчання іноземних мов студентів мовних (табл. 1) і немовних (табл. 2) спеціальностей.

Таблиця 1

### Електронні засоби навчання іноземних мов студентів мовних спеціальностей

ПІБ	Вид електронного засобу навчання	Цільове призначення	Фах студентів
Шевченко С.І.	Навчальна комп'ютерна програма <i>MasterReading</i>	Читання	Філолог
Середа О.М.	Електронна пошта	Писемне спілкування	Філолог
Свиридюк В.П.	Дистанційний курс	Писемне мовлення	Вчитель
Москалець О.О.	Навчальна комп'ютерна програма <i>Improve Your Writing</i>	Писемне мовлення	Філологи
Руснак Д.А.	Навчальна комп'ютерна програма <i>Vive le Subjonctif!</i>	Граматична компетенція	Викладач
Мацнева О.А.	Навчальна комп'ютерна програма <i>Improve Your Listening Skills</i>	Аудіювання	Вчитель
Корейба І.В.	Інтернет-ресурси	Професійне читання	Вчитель

Під нашим керівництвом Т.Г.Кириченком укладено й розроблено

мультимедійний методичний посібник *Professional Interpreter Trainer* для майбутніх перекладачів [1]; Т.І.Коробейніковою – навчальна комп’ютерна програма *Switch on Your English* для майбутніх учителів.

Таблиця 2

**Електронні засоби навчання іноземних мов студентів немовних спеціальностей**

<b>ПІБ</b>	<b>Вид електронного засобу навчання</b>	<b>Цільове призначення</b>	<b>Фах студентів</b>
Муліна Н.І.	Дистанційний навчальний курс включеного типу <i>Distant English for Students of Technical Universities and Colleges</i>	Читання й письмо	Фахівець технічних спеціальностей
Радецька С.В.	Автоматизований навчальний курс <i>English for Economists (reading aspect)</i>	Читання	Економіст
Чірва І.В.	Комп’ютерна програма <i>Speak up English</i>	Діалогічне мовлення	Інженер-програміст
Метьолкіна М.М.	Мультимедійний навчальний посібник «Документація транспортної логістики англійською мовою»	Писемне мовлення	Логіст
Каменський О.І.	Мультимедійний посібник <i>Multimedia English for Economists</i>	Професійно орієнтована мова	Економіст
Каменева Т.М.	Електронний посібник <i>Business Correspondence</i>	Ділове писемне мовлення	Менеджер
Стрілець В.В.	Дистанційний курс <i>Computer Projects</i>	Професійно орієнтована мова	Програміст
Майер Н.В.	Електронний кейс	Ділове писемне спілкування	Документознавець

Синєкоп О.С.	Навчальна комп'ютерна програма <i>English Research Master</i>	Писемне мовлення	Фахівець з інформаційної безпеки
Огурцова О. Л.	Навчальні й інформаційні Інтернет-ресурси	Ділове мовлення	Менеджер зовнішньоекономічної діяльності й міжнародної економіки

Під нашим керівництвом Я.В.Окопною укладено й розроблено навчальну комп'ютерну програму-тренажер *Deutsch nach Englisch* для майбутніх фахівців сфери обслуговування [3].

Пропоновані до використання на аудиторних заняттях та в самостійній позааудиторній роботі студентів електронних засобів навчання, зокрема розроблені їхніми викладачами іноземної мови, сприяють переконанню студентів у тому, що укладання й розробка електронних засобів навчання є одним із обов'язкових професійних умінь учителя/викладача іноземної мови.

Згадані та інші електронні засоби навчання, розроблені викладачами іноземних мов, поповнюють методичну скарбничку вітчизняних електронних засобів навчання іноземних мов студентів мовних і немовних спеціальностей.

### Література

1. Бігич О. Б. Мультимедійний методичний посібник «Professional Interpreter Trainer» / О. Б. Бігич, Т. Г. Кириченко // *Vědecký průmysl evropského kontinentu – 2011 : materiály VII mezinárodní vědecko-praktická konference, 27 listopadu–05 prosinců 2011 roku. – Díl 15. Pedagogika. – Praga: Publishing House «Education and Science», 2011. – С. 30–31.*

2. Бігич О. Б. Мультимедійний електронний навчальний посібник «Урок англійської мови в початковій школі»: досвід розробки та

результати апробації / О. Б. Бігич, С. М. Назаров // Наука і освіта. – 2009. – № 4. – С. 106 – 110.

3. Бігич О. Б. Навчальна комп'ютерна програма-тренажер «Deutsch nach Englisch» як засіб формування плюрикультурної професійно орієнтованої комунікативної компетенції в діалогічному мовленні другою іноземною мовою у майбутніх фахівців сфери обслуговування / О. Б. Бігич, Я. В. Окопна // Теоретичні питання культури, освіти та виховання : зб. наук. праць. – Вип. 42. – К. : Вид центр КНЛУ, 2010. – С. 142–147.

4. Бігич О. Б. Планування уроку англійської мови в початковій школі / О. Б. Бігич : [посібник]. – К. : Ленвіт, 2006. – 64 с.

5. Каменева Т. М. Методика навчання майбутніх менеджерів ділового писемного спілкування англійською мовою з використанням електронного підручника : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / Т. М. Каменева. – К., 2010. – 22 с.

6. Каменський О. І. Методика формування англомовної компетенції студентів економічних спеціальностей засобами комп'ютерних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / О. І. Каменський. – Одеса, 2009. – 21 с.

7. Корейба І. В. Методика навчання професійного читання учителів німецької мови з використанням Інтернет-ресурсів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / І. В. Корейба. – К., 2011. – 23 с.

8. Мацнева О. А. Навчання майбутніх учителів розуміння англійського мовлення з національними та регіональними типами мови : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / О. А. Мацнева. – К., 2009. – 22 с.

9. Майер Н. В. Методика самостійного оволодіння франкомовним діловим писемним спілкуванням майбутніми документознавцями з використанням дистанційних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов

: романські мови” / Н. В. Майер. – К., 2011. – 21 с.

10. Метьолкіна М. М. Формування англомовної компетенції у фаховому писемному спілкуванні майбутніх логістів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / М. М. Метьолкіна. – Одеса, 2009. – 18 с.

11. Москалець О. О. Навчання студентів-філологів письма англійською мовою з використанням комп’ютерних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / О. О. Москалець. – К., 2009. – 22 с.

12. Муліна Н. І. Методика розробки та використання дистанційного курсу англійської мови (старший ступінь у вищому технічному закладі освіти) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / Н. І. Муліна. – К., 2010. – 22 с.

13. Огурцова О. Л. Навчання майбутніх економістів ділової англійської мови з використанням Інтернет-ресурсу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / О. Л. Огурцова. – Одеса, 2011. – 22 с.

14. Радецька С. В. Методика навчання майбутніх економістів професійно спрямованого читання англійською мовою з використанням комп’ютера: автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / С. В. Радецька. – К., 2005. – 20 с.

15. Руснак Д. А. Формування граматичної компетенції у майбутніх викладачів французької мови з комп’ютерною підтримкою : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : романські мови” / Д. А. Руснак. – К., 2009. – 23 с.

16. Свиридюк В. П. Методика навчання німецького писемного мовлення студентів-заочників вищих мовних навчальних закладів на основі використання дистанційного курсу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов



: германські мови” / В. П. Свиридюк. – К., 2007. – 21 с.

17. Серета О. М. Навчання майбутніх філологів писемного спілкування німецькою мовою засобами електронної пошти : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / О. М. Серета. – К., 2006. – 20 с.

18. Синскоп О. С. Методика інтерактивного навчання англійського писемного мовлення майбутніх фахівців з інформаційної безпеки з використанням комп’ютерних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / О. С. Синскоп. – К., 2011. – 23 с.

19. Стрілець В. В. Проектна методика навчання англійської мови майбутніх програмістів із застосуванням інформаційних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / В. В. Стрілець. – К., 2010. – 23 с.

20. Шевченко С. І. Формування комунікативної компетенції у читанні англійською мовою із застосуванням комп’ютерних технологій у вищих навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / С. І. Шевченко. – К., 2004. – 22 с.

21. Чірва І.В. Методика навчання майбутніх інженерів-програмістів англійського діалогічного мовлення з використання комп’ютерних програм : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 “Теорія і методика навчання іноземних мов : германські мови” / І. В. Чірва. – К., 2008. – 21 с.

*Стаття надійшла до редакції 28.03.2012 р.*